

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการวิจัย เรื่องความนึกเห็นของ
อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจใน
ศิลปะในสทวิทยาลัษณ์โกสินทร์ ผู้วิจัยขอ นำเสนอรายละเอียดเรียงตามลำดับหัวข้อ
ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรของกรมการฝึกหัดครูและวิชาพื้นฐานทั่วไป
2. การเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะ

หลักสูตรของกรมการฝึกหัดครูและวิชาพื้นฐานทั่วไป

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา และหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2524 กรมการฝึกหัดครูก็ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู เช่นเดียวกันโดยปรับใช้
หลักสูตร 2 ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงและระดับครุศาสตร์บัณฑิตใหม่
ความต่อเนื่องกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนต่อเนื่องกันไปจนจบหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต
ทั้งนี้โดยคำนึงถึง ความสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาการศึกษาทั่วไป การพัฒนา
การฝึกหัดครูและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานของ
ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหลักในการพิจารณา (กรมการฝึกหัดครู 2525 : บทนำ)

หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู มุ่งผลิตครูที่มีความรู้ ความสามารถ
ทักษะและเจตคติ ในอันที่จะตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตน เข้าใจสภาพสังคมและสิ่ง
แวดล้อม และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนในการพัฒนา
สังคมโดยอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพการในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่าง

รวมเร็ว

หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยกลุ่มวิชา 3 กลุ่มคือ วิชาชีพ (Professional Education) วิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) และ วิชาเลือก (Elective Education) กลุ่มวิชาที่จะสนองวัตถุประสงค์ในการสร้างเสริมคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนก็คือ กลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งได้มีนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศได้ให้คำนิยาม คำว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปว่า หมายถึง การศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเป็นพลเมืองดี (วิจิตร ศรีสอาน 2518 : 74) และไพฑูริย์ สีนลารักษ์ (2522 : 29) ได้กล่าวว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เด็กเรียน มีความคิดกว้างไกลมีบุคลิกภาพที่ดี สร้างเสริมคุณธรรม กานทาง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ คณะกรรมการฮาร์วาร์ด (Harvard committee, 1945 : 41) ได้ให้คำนิยามของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้รับการศึกษา เป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป

สำหรับประเทศไทย การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในรูปแบบปัจจุบันนั้น เริ่มต้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 โดยคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย یشชื่อ ว่า หมวดวิชาการศึกษาทั่วไปจำนวน 54-58 หน่วยกิต ในหลักสูตรปริญญาตรี โดยจัดให้สัมพันธ์กับวิชาครูตลอดการศึกษาทั้ง 4 ปี และมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ที่สำคัญคือเพื่อช่วยให้นักศึกษามีความรู้อ่างขวาง เขาใจสภาพแวดล้อม สังคม เพื่อเป็นรากฐานที่จะช่วยในการแก้ปัญหาชีวิตของตนเองได้เป็นอย่างดี และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยอย่างมีความสุข สมกับเป็นบัณฑิตในสังคมประชาธิปไตย ของประเทศไทย (คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 : 1)

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ในประเทศไทยจัดให้นักศึกษาได้เรียน วิชาพื้นฐานทั่วไปในช่วงแรก ๆ ของการศึกษา การจัดหลักสูตร เป็นแบบกระจายสัดส่วน รายวิชา (distribution requirement) ลักษณะของวิชาที่เปิดสอนมักจะเป็นวิชาเบื้องต้น และวิชาประเภทสหวิทยาการ (ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา 2525 : 51-52) ซึ่งในกรมการฝึกหัดครูได้กำหนดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ 5 กลุ่มวิชาคือ

1. กลุ่มวิชาภาษา
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
5. กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กรมการฝึกหัดครู 2525 : 11)

ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือ เพื่อศึกษาสาระและมรดกทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้สามารถไขว้วิจารณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันสัมพันธ์กับความคึกคักใจ ปลุกฝังให้เกิดปัญญาและความสามารถเข้าใจตนเอง มีเป้าหมายชีวิตที่เข้าใจและเห็นคุณค่าของงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนรู้จักใช้วิธีการและแหล่งที่จะให้ใครมาซึ่งความรู้ (กรมการฝึกหัดครู 2519 : 12)

การแบ่งลักษณะวิชาในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มวิชาบังคับ กลุ่มวิชาบังคับเลือก และกลุ่มวิชาเลือก ซึ่งกลุ่มวิชาบังคับนั้น เป็นกลุ่มวิชาที่มีความสำคัญมากในหลักสูตร ของกรมการฝึกหัดครู และในกลุ่มวิชาบังคับนี้ กรมการฝึกหัดครูก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของศิลปศึกษาเป็นอย่างมาก จึงได้บรรจุวิชาความเข้าใจในศิลปะ

ไว้ในกลุ่มวิชาบังคับด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในศิลปะไว้ เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม และเพื่อให้นำความรู้ที่ใคร่ไปใช้ในการแสวงหาความเพลิดเพลินในการชื่นชมงานศิลปะ

การเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะ

วิชาความเข้าใจในศิลปะ (art appreciation) ได้เปิดทำการสอนอย่างแพร่หลายในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งที่อยู่ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีการใช้ชื่อวิชาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใช้ชื่อวิชาว่า "ศิลปนิยม" (art appreciation) ส่วนในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู แต่เดิมใช้ชื่อวิชาว่า "ความซาบซึ้งในศิลปะ" (art appreciation) และได้เปลี่ยนชื่อวิชาเป็น "ความเข้าใจในศิลปะ" (art appreciation)

มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าชื่อของวิชาในภาษาไทยจะมีความแตกต่างกันอยู่มาก ในแต่ละสถาบันที่เปิดสอนก็ตาม แต่ชื่อวิชาในภาษาอังกฤษ ยังคงใช้ชื่อเดียวกันอยู่ คือ (art appreciation) ดังนั้นโดยหลักการพื้นฐานแล้ว วิชาดังจะเปิดสอนในสถาบันใดก็ตาม วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนและขอบข่ายเนื้อหาวิชา ควรจะมีความสัมพันธ์กัน เป็นอย่างยิ่ง

วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ นักการศึกษาทางศิลปศึกษา ผู้มีประสบการณ์การสอนวิชา ศิลปนิยม (art appreciation) มาเป็นเวลาหลายสิบปี โลกกล่าวถึงคุณค่าของศิลปะที่มี ก่อตั้งคนมา เมื่อบุคคลผู้ใดมีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ศิลปะก็จะเป็น พื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมพัฒนาการของบุคคลผู้นั้นให้มีคุณค่าก่อสร้างคนใด ซึ่งการส่งเสริมให้ บุคคลมีความเข้าใจ และมุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม สามารถทำได้โดยการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการทางสุนทรียภาพ องค์ประกอบของความงาม หลักการ ออกแบบ แนวความคิดและประวัติของงานศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนเกิดความนิยม ชมชอบ และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของตนเอง เข้าใจความงามของศิลปวัฒนธรรม จนสามารถประเมินผลและตีคุณค่าของงานศิลปะไทยได้ เขาก็จะเกิดความรัก ห่วงแทนใน สมบัติดังกล่าว จะช่วยกันบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมไว้ให้สืบต่อไปนานเท่านาน ดังที่ ลานีเยร์ (Lanier อ้างถึงใน วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ 2516 : 22) โลกกล่าวถึงการสอนวิชาศิลปนิยม ไว้ตอนหนึ่งว่า วิชาศิลปนิยมมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและรักษาศิลปวัฒนธรรมทั้งในสมัย เราและในสมัยอื่น ๆ ต่อไป

หวน พันธุพันธ์ (2515 : คำนำ) กล่าวว่า ชีวิตประจำวันของคนเราเกี่ยวข้องกับ ศิลปะอยู่ทุกวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การมีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะจึงเป็นสิ่งจำเป็น ก่อทุกคนในสังคม เพราะผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของศิลปะจะเกิดความซาบซึ้งใน ศิลปะ และเกิดความรู้สึกว่า งานศิลปะทุกประเภท เป็นงานที่สำคัญ มีคุณค่าสมควรที่จะช่วย กันทำนุบำรุงรักษาไว้ ผู้ใดที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะก็จะมองไม่เห็นคุณค่า คอยแต่ จะฉวยโอกาสลิดลิดขโมย หรือทำลายให้เสียหาย ดังนั้นการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจ ในศิลปะ จึงควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีความซาบซึ้งและสามารถนำไป ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม

อารี สุทธิพันธุ์และวิรุณ กิ่งเจริญ (2518 : 8) แสดงทัศนะในการเรียน การสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะว่า ควรมุ่งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จักชื่นชมความงามที่เกิดขึ้น ความธรรมชาติ และความงามที่เกิดจากสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ให้เด็กเรียนสามารถนำความรู้ เกี่ยวกับศิลปะไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและรู้จักรักษาศิลป วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่สืบไป

พรพรวณ เลาสศิรินาถ (2522 : 1-2) กล่าวถึงการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะว่า เป็นวิชาที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กเรียนมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของ โครงสร้างศิลปะ และเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในความงามของศิลปกรรมอันเป็นวัฒนธรรมของ ชาติ ศิลปกรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา เป็นเครื่องหมายที่แสดงถึง ความเจริญงอกงาม ของสังคม การศึกษาศิลปะจึงเปรียบเทียบกับการศึกษาเรื่องราวของมนุษย์และสังคม ให้เด็กเรียนได้พัฒนาทัศนียภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ไอสนอร์ (Eisner, 1973 : 52) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักของการสอน วิชา ความเข้าใจในศิลปะ (art appreciation) ก็เพื่อให้เด็กเรียนได้พัฒนาการรับรู้ ทางสุนทรียภาพ และความละเอียดอ่อนในการรับรู้ รวมทั้ง การปรับตัวและพัฒนาทักษะ เพื่อจะมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ซึ่งขอบข่ายการสอนในลักษณะนี้ จะนำไปสู่ การพัฒนาความสามารถและความฉลาดในการเลือกสรรในการชื่นชมผลงานทางศิลปะได้ก็ ยิ่งขึ้น และ โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld 1975 : 374) ก็ได้กล่าวถึงวิชานี้ไว้ คล้ายคลึงกันว่า วิชาความเข้าใจในศิลปะ (art appreciation) ทำหน้าที่โดยตรงใน การพัฒนาการรับรู้ทางสุนทรียภาพของเด็กเรียนและพัฒนารสนิยมให้ดีขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่ารสนิยม ของคนทั่วไปจะมีความแตกต่างกันมากมาย แต่วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์มีความเชื่อว่าการเรียน การสอนจะช่วยพัฒนารสนิยมของคนให้ดียิ่งขึ้น

ซมิทท์ (Schmidt, 1974 : 13) ได้เสนอความคิดเห็นว่า ความเข้าใจใน ศิลปะคือส่วนที่เป็นหัวใจของหลักสูตรศิลปะ ซึ่งสามารถนำมาจัดเตรียมให้เป็นรูปแบบการ เรียนการสอนได้อย่างมีระบบทั้งทางคาน การให้ความรู้ และการจัดประสบการณ์แก่เด็กเรียน ในทุกระดับชั้นเรียน

จากแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา และคณาจารย์ผู้สอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ จึงได้กล่าวมา พอจะสรุปถึงประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกันได้ว่า วิชา

ความเข้าใจในศิลปะ เป็นวิชาที่มีความสำคัญในอันที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีในสังคมให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถ รู้จักเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุด ให้กับชีวิตทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านการรับรู้ความงามทางสุนทรียภาพ มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปกรรมต่าง ๆ รู้จักรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบทอดต่อไป อันจะเป็นผลในการพัฒนารสนิยมที่ดี และการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์สุขต่อไปในภายภาคหน้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะ

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ ยังมีอยู่ไม่มากนักก็ตาม แต่ผลการวิจัยดังกล่าวล้วนแต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ ให้เอื้ออำนวยต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนในสถานต่าง ๆ เป็นอย่างมาก จึงขอเสนอสาระสำคัญของงานวิจัยดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

สนอง โกศัย (Sanong Kosai 1985 : 24-66) ศึกษาศาสตร์และ
สำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ ในกลุ่มวิทยาลัยครูในเขตอีสานใต้ 4 แห่ง ซึ่งการศึกษานี้ ได้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่กำลังเรียนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ จำนวน 226 คน และอาจารย์ผู้สอน 14 คน ผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ มีปัญหาอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ปัญหาทางด้านเนื้อหาวิชา จำนวนหน่วยกิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และประเมินผล และจากเหตุผลดังกล่าวมาจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ชูศักดิ์ เพรสคอต (Chusak Prescott 1981 : 2981) ศึกษาศาสตร์
แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา สำหรับวิทยาลัยครู 36 แห่งในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์ผู้สอนศิลปะในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า วิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยครูนั้น ควรจะปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้มีขอบข่ายและเนื้อหากว้างขึ้น มีการยืดหยุ่นได้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาคควรกำหนดให้ชัดเจน รายวิชาต่าง ๆ ของวิชาศิลปศึกษา ควรมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

มงคล แก้วพวงงาม (2528 : 83) ได้ศึกษาเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า กลุ่มประชากรโตแก อาจารย์ นักศึกษา และครูประจำการในวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาเอกศิลปศึกษา 10 แห่ง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 491 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณสมบัติทางด้านการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของอาจารย์นั้น ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ อาจารย์ควรอธิบายหลักการในวิชาศิลปะให้แก่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรจัดเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และครูประจำการ มีความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนและการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติงานศิลปะ จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าในการพัฒนาและฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาในวิทยาลัย ควรเน้นในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการสอนศิลปศึกษา ให้อาจารย์มีความสามารถในการออกแบบโครงสร้าง และพัฒนาหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาไปใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเทคนิควิธีสอนศิลปศึกษา การจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องศิลปศึกษาแก่ชุมชน การประเมินผลการสอน และจรรยาบรรณของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยครู

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ การศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจในศิลปะได้รับความสนใจจากนักการศึกษาทางศิลปศึกษาอย่างกว้างขวาง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

บรามเลท (Bramlett 1983 : 926-A) ได้ศึกษาเรื่อง "A comparison Study of Two Methods for Teaching Art Appreciation to Seventh and Eighth Graders." โดยทำการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งสอนโดย การเน้นขั้นก่อนและชว่นการทำงานมีความสามารถในการรับรู้ความงาม ได้ดีกว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่มุ่งเน้นขั้นก่อนและชว่นการทำงาน

เทลเลอร์ (Tellier 1984 : 2363-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "The Significance of the History Museum as a Resource for Art Appreciation" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานทางศิลปะกับ ความซาบซึ้งในศิลปะของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ โอไฮโอ (Ohio History Center)

ในเมืองโคลัมเบีย มลรัฐโอไฮโอ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ยังไม่สามารถเข้าใจถึงผลงานที่แสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนทุกชิ้น ทางพิพิธภัณฑ์ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับผลงานศิลปะให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความเข้าใจ และมีความซาบซึ้งในศิลปะมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑ์ทึบนั้นว่าเป็นแหล่งที่มีประโยชน์ต่อการสร้างเสริมความซาบซึ้งในศิลปะให้แก่ประชาชนได้มากที่สุดทีเดียว

โอ คอนเนอร์ (O'Connor 1981 :3844) ได้ศึกษาเรื่อง "Personal Enrichment Through the Arts : Description of Four Curriculum Models in Aesthetic Appreciation" เพื่อหารูปแบบของหลักสูตร โดยการศึกษารูปแบบทฤษฎีของฟิลิป ฟีนิกซ์ (Philip Phenix) และได้นำรูปแบบของหลักสูตรหลาย ๆ ด้าน เช่น ความซาบซึ้งในดนตรี ความซาบซึ้งในวรรณคดี และความซาบซึ้งในศิลปะ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีโครงสร้างของหลักสูตรแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรความซาบซึ้งในศิลปะ นั้นประกอบไปด้วย ความรู้ในเรื่องรูปร่าง รูปทรง สี และเส้น ตลอดจนความกลมกลืน และความขัดแย้งขององค์ประกอบทางศิลปะ

นาเปียร์ (Napier 1983 : 1669-A) ได้ทำการศึกษาคอลง เรื่อง "The Effectiveness of Lecture and Studio Methods in Teaching College Art Appreciation". โดยการทดลองวิธีสอน 3 แบบคือ แบบที่ 1 สอนโดยวิธีบรรยาย แบบที่ 2 สอนโดยให้ฝึกปฏิบัติ และแบบที่ 3 สอนโดยวิธีบรรยายรวมกับการฝึกปฏิบัติ กลุ่มประชากรได้แก่ นักศึกษาที่เรียนวิชา ความเข้าใจในศิลปะ ในระดับวิทยาลัย จำนวน 102 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีบรรยายรวมกับการฝึกปฏิบัติ สามารถสร้างผลงานที่เป็นนามธรรมได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนปฏิกิริยาของผู้เรียนรวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนของผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกัน

ออร์กีเกียร์ (Audigier 1981 : 5002-A) ได้ทำการศึกษาคอลงเรื่อง "Correspondences : An Analysis of Presentational Symbolism As a Complement to Discursive Language in the Teaching of Aesthetic Appreciation" โดยทำการศึกษาเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 รวบรวมสภาพปัญหาการใช้ภาษาในการเรียนการสอน ระยะที่ 2 ศึกษาถึงรากศัพท์ของภาษาทางสุนทรียศาสตร์ ระยะที่ 3 วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของการนำภาษาทางสุนทรียศาสตร์มาใช้ในการเรียน

การสอน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ดีขึ้น แต่อิทธิพลของภาษาในท้องถิ่นก็มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากพอสมควร

ซีเกล (Siegel 1983 : 361-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Learning to Look, Looking to Learn : A Visual Resource and Guide for Appreciating Photographs." โดยการสำรวจความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาครูที่เรียนเกี่ยวกับการถ่ายภาพ ผลการศึกษาพบว่า ในการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จสูงได้ นอกจากจะประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาและหลักสูตรที่ดีแล้ว อาจารย์ผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้โดยดียิ่งขึ้น

ไอส์แมน (Eisman 1975 : 4837 -A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "The Formulation and Testing of a Problem Solving Approach to the Development of Perceptive Listening Skills in Selected College Music Appreciation Classes." โดยการทำ Pretest แล้วทดลองสอน 2 แบบ คือสอนแบบบรรยายและการสาธิต กับสอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตัวเอง หลังจากนั้นทดสอบด้วย เครื่องมือวัดความสามารถในการฟังของ โคลเวล (Colwell) และทำ Posttest ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการฟัง การรับรู้ ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ซึ่งยืนยันด้วยค่าเฉลี่ยในการทดสอบ Posttest ว่ามีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันทั้ง 2 กลุ่ม

นอร์แมน (Norman 1984 : 1963 -A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "The Research and Development of a Mediated Approach of Upper Elementary Level Art History Appreciation Instruction" โดยการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 เป็นแผนพับ ที่เป็นเนื้อหาที่จะใช้สอน รวมทั้งแผนภาพประกอบ แบบที่ 2 เป็น สไลด์ และเทปบันทึกเสียง ผลการศึกษาจากการทดลองพบว่า การสอนโดยการใช้อุปกรณ์ประเภทสไลด์ และเทปบันทึกเสียง ได้รับความสนใจ และประสบความสำเร็จในการสอนมากกว่าอุปกรณ์ที่เป็นแผนพับ และแผนภาพประกอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนวัตกรรม ทางการศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชา ความ
เข้าใจในศิลปะ (art appreciation) ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวมาแล้ว
ข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิชาความเข้าใจในศิลปะ เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนา
บุคคลในทุก ๆ ด้าน แต่ในการโคมาซึ่งความรู้ นั้น จำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่ดี จึงจะ
ทำให้ความสำคัญของวิชานี้สัมฤทธิ์ผล และสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรจะตระหนักเป็นอย่างยิ่ง
ก็คือ การเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาความเข้าใจในศิลปะ
บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตองการ คือให้ผู้เรียนได้พัฒนารสนิยมของตนเอง รู้จักคุณค่าของวัฒนธรรม
ประจำชาติ และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม